

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เกษม น้อยน้ำใส. "ความรู้ทัศนคติของเกษตรกรต่อการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
- กระจ่าง พันธุมนาวิน, โสภณ แสงวิเชียร, เฉลิมจักร วุฒิชัย, ชวัลชัย รักษาพันธุ์ และ สมเจตน์ สรรสร้างเจริญ. 2518. "การพัฒนาการเกษตรเพื่อประชาชนผลการปฏิบัติตามแนวความคิดใหม่". ข่าวสารเกษตรศาสตร์. 2 (มีนาคม - เมษายน 2518) : 16-27.
- กัลยารัตน์ อีสุรัตน์. 2522. การศึกษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อสื่อมวลชนในหมู่ 3 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- คณิต มานพพงษ์. 2518. ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ ของเกษตรกรเจ้าของสวนยางหมู่ที่ 2 ตำบลนาบอน อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, สำนักงาน. "วัตถุประสงค์ในการเกษตร", 2524. (อัคราเนหา)

ฉวีวรรณ หลีละเมียร และคณะ, สารตกค้างของยากำจัดศัตรูพืชในอาหาร,
เอกสารวิจัย กองวิเคราะห์อาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2519.

เฉลิม สังฆพรหม. "การศึกษาเรื่องการเผยแพร่ข่าวสารความรู้การเกษตรทางหนังสือพิมพ์
"กสิกร"." วิทยานิพนธ์แผนกวิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะกสิกรรมและ
สัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2508.

ชาญชัย มณีมนุชย์. "การศึกษาการยอมรับวิทยาการเกษตรแผนใหม่ เกี่ยวกับการปลูกข้าวของ
เกษตรกรในท้องที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
(เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2518.

ชูพร เครือตราชู. "ทัศนคติของเกษตรกรบริเวณลุ่มน้ำบางปะกงต่อการใช้วัตถุมีพิษเพื่อการ
เกษตร." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2528.

ชัยฤกษ์ ไตลังคะ. "บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการยอมรับนวัตกรรมในการทำนา
ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงในเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
นิเทศศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525.

ณิศ กীরติบุตร, ดร. ย้ายแม่ลงกับสิ่งแวดล้อม เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ
กองสนเทศและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2524. หลักการและวิธีการส่งเสริมการเกษตร. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

ถาวร เสถียร. 2521. การศึกษาถึงการแสวงหาความรู้ทางการเกษตร เพื่อประกอบ
อาชีพของเกษตรกร ตำบลคลังซัน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทัศนีย์ แก้วสว่าง. 2519. การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความทันสมัยทางการเกษตร.
กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญธรรม คำพ้อ. "ความแตกต่างระหว่างผู้ยอมรับกับผู้ไม่ยอมรับวิทยาการ เกษตรแผนใหม่:
ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตโครงการมูลนิธิบูรณะชนบท." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพัฒนาชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520.

เบญจมาศ ปรีวัฒนศักดิ์. 2525. ประสิทธิภาพในการใช้วิธีการส่งเสริมแบบต่าง ๆ
ของเกษตรกรตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประยูร ศีมา. วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการเกษตรและการสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สหกรณ์ การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2517.

ประศักดิ์ หอมสนิท. 2517. การสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ. วารสารนิเทศสาร.
3(3): 9 - 10.

- ปัญญา เมธบุตร. "ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการได้รับความรู้ทางการเกษตรจากสื่อมวลชน
ในอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา
วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- เลอศักดิ์ จตุรภูษ และคณะ, ผลกระทบของวัสดุมีพิษต่อเกษตรกร, ข่าวสารวัสดุมีพิษ
ปีที่ 9 ก.ค. - ส.ค. 2525.
- วิเชียร วัฒนวัฒนานนท์, สถานการณ์และการแก้ไขแมลงด้านทานต่อยาเคมี, ข่าวสาร
วัสดุมีพิษ ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 สาขาวิจัยวัสดุมีพิษ กรมวิชาการเกษตร, 2524.
- วิศิษฐ์ วัชรเทวินทร์กุล, ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้วัสดุมีพิษป้องกันและ
กำจัดแมลงในสวนผักของเกษตรกรอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม,
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523.
- วัลลภา อยู่ทอง. "การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรรายได้น้อยของจังหวัดลำปางและ
สกลนคร: เน้นหนักต้นตอที่เป็นวิฤตและสิ่งพิมพ์." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.
- สวณิต ยมาภัย. 2526. การสื่อสารของมนุษย์: แนวคิดและแนวปฏิบัติขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาติ มีทรัพย์. 2529. การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงกับพืชผักของนักเรียนมัธยม-
ศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนอาชีพเกษตรกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา.
กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิริวัฒน์ วงษ์สิริ, ยาม่าแมลง, กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2523.

สุพิศรา เพชรมณี. บทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2524. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

สำราญ สมบูรณ์ผล. "การศึกษาผลของการส่งเสริมการเกษตรทางวิทยุกระจายเสียงสำหรับชาวนาในจังหวัดชลบุรี." วิทยานิพนธ์ แผนกวิชา ส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะกสิกรรมและสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2506.

เสถียร เขยประทับ. 2522. การสื่อสาร. วารสารนิเทศสาร. 8(1) : 47.

อัญชลี พรหมพลอย. "ความรู้และวิธีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.

. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

เอสแคป (ESCAP). "The Agricultural Information Development". รายงานการสัมมนาสื่อสารการเกษตรจากประสบการณ์ระหว่างประเทศ ครั้งที่ 1, 20-23 ธันวาคม 2525. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2526.

ภาษาต่างประเทศ

Alkin, Charles K. Instrumental Utilities and Information Seeking,
New Models for Mass Communication Research. Peter Clorke ed.
Beverly Hills: Sage Publication, 1973.

Berlo, David K. 1960. The process of Communication.
New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.

Bertley, S.H. Principle of Perception, New York, U.S.A. ; Harper
and Row, Publishers, Inc., 1972

Cherry, Colin On Human communication A Review, A Survey and a
Criticism. Cambridge: The MIT. Press, 1978.

Comb, Arthur W. Anne Cohen Richards, Fred Richards Perceptual
Psychology, New York, U.S.A. ; Harper and Row,
Publishers, Inc., 1976

Faules, Don F. Dennis C. Alexander Communication and Social
Behavior : A symbolic Interaction Perspective
Phillippines copyright ; Addison-Wesley Publishing
company, 1978.

Feasters, Jerald J. "Measurement and Determinants of Innovativeness among Primitive Agriculturists." Rural Sociology Vol.33 (September 1968) : 339-348.

Fliegel, Frederick C. et. al. Agricultural Innovations in India Villages. Hyderabad : National Institute of community Development, 1969.

Goldsen, R., K. Rose and M. Ralis. 1963. Factors Related to Acceptance of Innovations in Bang Chan, Thailand. 1955. Ithaca, New York : Department of Asian Studies, Cornell University.

Lionberger, H.F. 1964. Adoption of New Ideas and Practices. Ames, Iowa : Iowa State University Press.

Maiman, Lois A. Marshall H. Becker The Health Belief Model : Origins and Correlation in Psychological Theory Health Education Monographs, Vol. 2 No. 4, Winter 1974.

Porat, Mare U. "The Information Economy." Unpublished Doctoral Dissertation, Institute for Communication Research, Stanford University, 1976.

Prakhongchit, Taworn. 1983. Some aspects of theory and practice of communication in rural development.
(mimeographed)

Rogers and Shoemaker. 1971. Communication of Innovation. New York : Free Press.

Rogers, Everett M. 1973. Diffusion of Innovation. New York : Mc. Graw Hill Book Company Inc.

Roger, Everett M. with Lynne Svenning. Modernization Among Peasants: The Impact of Communication. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1969.

Schramm, W. Communication in Family Planning. (New York: Population Council, Reports on Population, 1979), in Everett M. Rogers, Communication Strategies for Family Planning, 1953.

Withyapiman, W. 1997. Factors Associated with the Adoption of Agricultural Practices by Rubber Farmers. Village of Payaluas District of Kuala Krua, Pahang, Malaysia: Unpublished Masters Thesis, Louisiana State University.

ภาคผนวก ก.

แบบสัมภาษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสาร ที่มีผลต่อการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูสัตว์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจ

1. เพศ	() 1 ชาย	() 2 หญิง	-4	
2. อายุ.....ปี	(ให้นับจำนวนเต็มวันสัมภาษณ์ ปิด เศษทิ้ง)		--6	
3. สถานภาพสมรส				
	() 1 โสด	() 2 สมรส	() 3 หม้าย	-7
	() 4 แยกกันอยู่	() 5 หย่า		
4. ระดับการศึกษา				
	() 1 ป.1 - 4	() 2 ป.5 - 7	() 3 ม.1 - 3	-8
	() 4 ม.4 - 6	() 3 ปริญญาตรี		
5. สมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด.....คน			--10	
6. จำนวนแรงงานในการทำสวนส้ม				
	() 1 สมาชิกในครอบครัวเอง.....คน		--12	
	() 2 จ้างแรงงาน.....คน		--14	
7. สวนส้มที่ทำอยู่ปัจจุบันมี...ไร่ (เศษที่เกิน 200 ตารางวา ให้ปัดเป็น 1 ไร่)			---17	
8. ท่านเป็นเจ้าของเอง.....ไร่			---20	
9. ท่านเช่า หรือเช่าซื้อเข้ามา.....ไร่			---23	
ในกรณีที่เช่า ท่านเสียค่าใช้จ่ายเป็นเงิน.....บาท/ไร่			-----28	

10. ท่านเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อยาปราบศัตรูพืชเป็นจำนวนเงิน..... -----33
บาท/ปี (หรือต่อครั้งในการเก็บผลผลิต)
11. รายได้จากการทำสวนส้มเฉลี่ยตลอดทั้งปี ประมาณ.....บาท -----39
12. นอกจากการทำสวนส้ม เป็นอาชีพหลักแล้ว ได้ประกอบอาชีพอื่น ๆ อีกเป็นอาชีพรอง
ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1 ทำการเกษตรอื่น ๆ ทดแทน ได้แก่ การเพาะปลูกพืชผัก หรือผลไม้ ----42
อื่น ๆ เสริม
- () 2 ทำการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงหมู ไก่ ปลา ฯลฯ
- () 3 ค้าขาย
- () 4 เสริมสวย, ตัดเย็บเสื้อผ้า
- () 5 รับจ้าง
- () 6 อื่น ๆ (ระบุ).....
- () 7 ไม่ได้ทำอะไรอีกเลยนอกจากสวนส้ม
13. รายได้จากการทำอาชีพอื่น ๆ เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ.....บาท -----46
ท่านมีหนี้สินทั้งที่เป็นตัวเงิน จำนวน.....บาท -----54
14. ท่านเป็นหนี้ใครอยู่บ้าง (ตอบเฉพาะคนที่ตอบข้อ 15)
- () 1 พ่อแม่ ญาติ -----57
- () 2 เพื่อน
- () 3 ร้านขายยาฆ่าแมลง / ปู่
- () 4 พ่อค้านายทุน
- () 5 ธนาคาร ธกส. สหกรณ์ (อย่างไรอย่างหนึ่งก็ได้)
- () 6 กลุ่มเกษตรกร
- () 7 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

15. ท่านเข้ามาประกอบอาชีพทำสวนส้ม ในพื้นที่ปัจจุบันมาเป็นเวลากี่ปี
- () 1 มากกว่า 20 ปี -58
- () 2 10 - 20 ปี
- () 3 น้อยกว่า 10 ปี
16. ก่อนที่ท่านจะเข้ามาประกอบอาชีพทำสวนส้ม ท่านประกอบอาชีพใดมาก่อน
- () 1 ทำสวนส้ม -59
- () 2 ทำการเกษตรอื่น ๆ
- () 3 ทำกสิกรรม เลี้ยงสัตว์
- () 4 ค้าขาย
- () 5 อื่น ๆ (ระบุ).....
17. เหตุผลที่ท่านมาประกอบอาชีพทำสวนส้ม
- () 1 เห็นคนอื่นทำแล้วรายได้ดี -60
- () 2 ทำเป็นอาชีพมาตั้งแต่บรรพบุรุษ
- () 3 เพื่อนหรือญาติแนะนำชักชวน
- () 4 ไม่มีเหตุผล
18. ที่ผ่านมามีท่านพบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากน้อยเพียงใด
- () 1 ติดต่อเสมอ (10-12 ครั้ง/ปี) -61
- () 2 ติดต่อบ่อย (7-9 ครั้ง/ปี)
- () 3 ติดต่อบางครั้ง (4-6 ครั้ง/ปี)
- () 4 ไม่ค่อยได้ติดต่อกัน (1-3 ครั้ง/ปี)
- () 5 ไม่ได้ติดต่อกันเลย (0 ครั้ง/ปี)

19. กรณีที่ท่าน เคยติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรท่านติดต่อบนลักษณะใด
- () 1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาพบที่บ้านและที่สวนส้ม -62
- () 2 ท่านไปพบเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำนักงาน เกษตรตำบล,
อำเภอ, จังหวัด
- () 3 ท่านได้พบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยบังเอิญ และได้พูดคุย
กันในเรื่องทั่ว ๆ ไป
- () 4 อื่น ๆ (ระบุ).....
20. ท่าน เป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1 กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ---65
- () 2 กลุ่มเกษตรกร
- () 3 กลุ่มส่งเสริมการเกษตร
- () 4 ลูกเสือชาวบ้าน
- () 5 อื่น ๆ (ระบุ).....
21. งานการทำสวนส้ม ท่านใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหรือไม่
- () 1 ใช่ () 2 ไม่ใช่ -66
22. ท่านใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูส้มมานานเท่าใด
- () 1 ตั้งแต่เริ่มปลูกส้มจนถึงปัจจุบัน -67
- () 2 หลังจากปลูกส้มประมาณ 1 ปี
- () 3 หลังจากปลูกส้มประมาณ 2-3 ปี
- () 4 หลังจากปลูกส้มแล้วตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
23. ท่านเคยได้รับผล เสียหรืออันตรายจากการใช้สารเคมีที่ท่านใช้หรือไม่
- () 1 เคย -68
- () 2 ไม่เคย

24. ถ้าท่านเคยได้รับผลเสียจากการใช้สารเคมีที่ท่านใช้นี้ เกิดผลเสียกับอะไร

(ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

() 1 ตัวท่านเองเกิดอาการแพ้เวียนศีรษะ มึนงง อาเจียร

----72

() 2 กับสวนส้ม ทำให้ผลผลิต ต่ำและค่อยคุณภาพ

() 3 กับแมลง คือ กำจัดศัตรูพืชไม่ได้ผล

25. ยาบรากับศัตรูพืชที่เกษตรกรฯ ใช้อยู่ มีอะไรบ้าง (ระบุชื่อทางการค้า).....

..... ----77

26. แมลงศัตรูส้มชนิดใดที่เป็นปัญหา กับส้มและสร้างปัญหาให้กับเกษตรกรมาก ๆ

(ระบุชื่อแมลง)

..... ---80---3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตอนที่ 2 การสื่อสารและการเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้
สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช**

1. ที่ผ่านมามีท่านไปร่วมกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ หรือของหมู่บ้าน ที่จัดขึ้นหรือไม่

กิจกรรมที่จัดขึ้น	ความบ่อยครั้งของการไปร่วมกิจกรรม			
	ไปทุกครั้ง (มากกว่า 5 ครั้ง)	ไปบ้างไม่ไปบ้าง (1-5 ครั้ง)	ไม่เคยไป	
1. กลุ่มปุ๋ยหมัก				-4
2. กลุ่มออมทรัพย์				-5
3. กลุ่มเลี้ยงไก่				-6
4. กลุ่มเลี้ยงปลา				-7
5. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร				-8
6. กรรมการหมู่บ้าน				-9
7. กรรมการวัด				-10
8. อื่น ๆ ระบุ.....				-11

2. สถานที่ที่ท่านไปบ่อยที่สุดในอาทิตย์หนึ่ง ๆ

() 1 ร้านขายยาปราบศัตรูพืช	() 5 สวนส้มอื่น ๆ	-12
() 2 ร้านกาแฟ	() 6 วัด	
() 3 ตลาด	() 7 ไม่ตอบ	
() 4 นอกตำบล		

3. ท่านเคยเข้ารับการประชุม อบรม เกี่ยวกับเรื่องการเกษตร/การใช้สารเคมี ในหมู่บ้าน
หรือไม่ (ถ้าไม่เคยข้ามไปตอบข้อ 7)
- () 1 เคย () 2 ไม่เคย -13
4. ถ้าเคย บ่อยครั้งเพียงใด
- () 1 มากกว่า 20 ครั้ง -14
- () 2 19 - 10 ครั้ง
- () 3 9 - 5 ครั้ง
- () 4 น้อยกว่า 5 ครั้ง
5. ท่านชอบการประชุม อบรม เกี่ยวกับการเกษตรและการใช้สารเคมี มากน้อยเพียงใด
- () 1 มาก เพราะ -15
- () 2 ปานกลาง เพราะ
- () 3 น้อย เพราะ
- () 4 เฉย ๆ เพราะ
6. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยจาก
สื่อบุคคลต่อไปนี้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1 คนในครอบครัว ----19
- () 2 เพื่อนบ้าน
- () 3 เจ้าหน้าที่เกษตร
- () 4 เจ้าของร้านขายยาปราบศัตรูพืช
- () 5 บริษัทผู้ผลิตยาปราบศัตรูพืช
- () 6 อื่น ๆ (ระบุ)

7. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยจาก
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กี่ครั้ง/ปี

- () 1 1-3 ครั้ง
() 2 4-6 ครั้ง
() 3 7-6 ครั้ง
() 4 10 ครั้งขึ้นไป

-20

8. ท่านเคยได้รับทราบเรื่องการระบาศและกำป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตลอดจน
เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูผสมจากแหล่งใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1 ไม่เคยรับ	() 7 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
() 2 วิทยุ	() 8 เพื่อนบ้าน
() 3 โทรทัศน์	() 9 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
() 4 หนังสือพิมพ์	() 10 นิทรรศการ
() 5 เอกสารแผ่นปลิว	() 11 อื่น ๆ (ระบุ).....
() 6 ไปสเตอร์	

-----26

9. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ บ่อยเพียงใด

- () 1 ไม่อ่าน
() 2 นาน ๆ ครั้ง
() 3 อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง
() 4 เกือบทุกวัน
() 5 ทุกวัน

-27

10. ท่านชอบอ่านอะไรในหนังสือพิมพ์
- () 1 ข่าวการเกษตร -28
 - () 2 ข่าวทั่ว ๆ ไป
 - () 3 อื่น ๆ (ระบุ)
11. ท่านฟังวิทยุบ่อยเพียงใด
- () 1 ไม่ฟัง -29
 - () 2 นาน ๆ ครั้ง
 - () 3 อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง
 - () 4 เกือบทุกวัน
 - () 5 ทุกวัน
12. รายการวิทยุที่ท่านชอบฟัง
- () 1 รายการเกี่ยวกับการเกษตร -30
 - () 2 รายการทั่ว ๆ ไป
 - () 3 อื่น ๆ (ระบุ)
13. ท่านชอบดูโทรทัศน์ช่องใดมากที่สุด
- () 0 ไม่ดู -31
 - () 1 ช่อง 3
 - () 2 ช่อง 5
 - () 3 ช่อง 7
 - () 4 ช่อง 9
 - () 5 ช่อง 11

14. รายการโทรทัศน์ที่ท่านชอบดู (ตอบได้มากกว่า 1 ชุด)
- () 1 รายการเกี่ยวกับเกษตรกร -32
 - () 2 รายการละคร -33
 - () 3 รายการข่าว -34
 - () 4 อื่น ๆ (ระบุ) -35
15. ที่ผ่านมา ท่านได้อ่านเอกสารเผยแพร่ในเรื่องทางการเกษตรและการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของทางราชการบ่อยครั้งเพียงใด
- () 1 ไม่เคยอ่านเลย -36
 - () 2 นาน ๆ อ่านครั้ง
 - () 3 อาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง
 - () 4 มากกว่าอาทิตย์ละครั้ง
 - () 5 อ่านทุกครั้งที่ได้รับเอกสาร

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย

1. การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ควรอ่านฉลากเมื่อใด
- 1. ก่อนซื้อและก่อนใช้ -37
 - 2. ก่อนเก็บหรือทำลาย
 - 3. ไม่จำเป็นต้องอ่าน
 - 4. ถูกทั้งข้อ 1 และ ข้อ 2
2. ในการเลือกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชท่านเลือกอย่างไรดังต่อไปนี้
- 1. ประสิทธิภาพตรงต่อศัตรูพืชที่ระบาด -38
(ใช้กำจัดแมลงศัตรูได้ดีมากและประหยัด)
 - 2. ความคงทนไม่สลายตัวง่าย
 - 3. ความมีพิษรุนแรง
 - 4. ราคาถูก

3. สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ถ้าไม่ได้เปิดใช้แล้วจะเก็บไว้นานถึง 4-5 ปี
ก็ยังมีคุณภาพเหมือนเดิม เพราะยังไม่ได้เปิด
- 1. ใช่ -39
- 2. ไม่ใช่
- 3. ไม่ทราบ
4. เครื่องมือหรืออุปกรณ์พ่นสารเคมี, เมื่อใช้แล้วไม่จำเป็นต้องล้างสารเคมี
ที่ติดค้างออกให้หมด เพราะต้องใช้อีก
- 1. ใช่ -40
- 2. ไม่ใช่
- 3. ไม่ทราบ
5. ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างไร จึงจะเกิดผลดีและถูกต้อง
ตามหลักวิชาการ
- 1. ใช้ฉีดพ่นทุกวันหลังทำการเพราะปลูก -41
- 2. ใช้ขณะที่มีศัตรูพืชมารบกวนถึงระดับหนึ่งต้องพ่นยา
- 3. ใช้ป้องกันก่อนศัตรูพืชมารบกวน
- 4. ใช้ตามเวลาที่เห็นสมควร
6. การฉีดสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ท่านเลือกฉีดสารเคมีในเวลาใดดังต่อไปนี้
- 1. เช้า หรือ เย็น -42
- 2. ก่อนที่ฝนจะตก
- 3. ขณะมีแสงแดดจัด
- 4. เวลาใดก็ได้ที่ว่างจากภารกิจ

7. ในการผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ท่านเลือกใช้วิธีใดดังต่อไปนี้
- 1. สวมถุงมือผ้าฝ้าย หยิบและผสม -43
 - 2. สวมถุงมือพลาสติก หยิบและผสมยา
 - 3. ใช้มือเปล่าหยิบและผสม
 - 4. ใช้ไม้หรือวัสดุคนผสม
8. ท่านทราบหรือไม่ว่าในระหว่างหยุดพักการฉีดพ่นยา ท่านสามารถรับประทาน
อาหารคั้นน้ำและสูบบุหรี่ได้หรือไม่
- 1. ได้ -44
 - 2. ไม่ได้ (ตอบข้อ 10 ด้วย)
 - 3. ไม่ทราบ
9. ท่านคิดว่าเพราะเหตุใด เขาจึงห้ามรับประทานอาหาร คั้นน้ำ และสูบบุหรี่
ระหว่างที่หยุดพักฉีดพ่นยา หรือระหว่างฉีดพ่นยา
- 45
10. สารเคมี ๆ ที่เหลือจากการฉีดพ่นในแต่ละครั้ง ท่านทำอย่างไร
- 1. ฉีดพ่นซ้ำบริเวณเดิมให้หมด -46
 - 2. เทลงหลุมพร้อมทั้งกลบให้เรียบร้อย
 - 3. ปล่อยไว้ในถังฉีด เพื่อเก็บไว้ฉีดครั้งต่อไป
 - 4. เทใส่ภาชนะอื่น เพื่อเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป
11. เมื่อท่านพบว่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณที่ฉลากระบุ ซึ่งนำไปใช้
แล้วไม่ได้ผลท่านจะทำอย่างไร
- 1. เพิ่มปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีขึ้นไปอีก -47
 - 2. นำสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชชนิดอื่นมาผสม เข้าด้วยกัน
 - 3. เปลี่ยนไปใช้สารเคมีฯ ชนิดอื่นที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า
 - 4. ใช้สารเคมีชนิดเดิม ในอัตราเดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

12. หลังจากการฉีดพ่นสารเคมี เสร็จแล้ว ท่านทำอย่างไรกับเสื้อผ้า
ที่สวมใส่ขณะฉีด
- 1. ซักด้วยผงซักฟอก โดยแยกซักจากเสื้อผ้าทั่วไป -48
 - 2. นำไปซักรวมกับเสื้อผ้าทั่วไปก็ได้
 - 3. ใช้สวมใส่ทำงานได้ต่อไปตามปกติ
 - 4. นำเสื้อผ้าไปผึ่งแดด เพื่อใช้สวมใส่ในวันต่อไป
13. เพื่อความปลอดภัย ควรเก็บสารเคมีอย่างไร
- 1. เก็บไว้ในบ้าน เพื่อความสะดวกในการหยิบใช้ -49
 - 2. แยกเก็บเฉพาะอย่างมิดชิด และมีอากาศถ่ายเท
 - 3. เก็บไว้ตามบริเวณสวน
 - 4. แหวนไว้ใต้ถุนบ้าน
14. วิธีการกำจัดภาชนะที่ใส่สารเคมีที่ใช้หมดแล้วอย่างถูกต้องควรทำอย่างไร
- 1. นำไปฝัง -50
 - 2. นำไปเผาไฟ
 - 3. โยนทิ้งแถว ๆ บริเวณสวน
 - 4. ทิ้งไปตามแม่น้ำ ลำคลอง
 - 5. นำไปล้างแล้ว เก็บไว้ใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้
15. พืชสารเคมี สามารถเข้าสู่ร่างกายได้ทางไหนบ้าง
- 1. ทางปาก -51
 - 2. ทางจมูก
 - 3. ทางผิวหนัง
 - 4. ทั้งทางปาก ทางจมูก และทางผิวหนัง

16. อันตรายที่ร่างกายได้รับสารพิษจากสารเคมีฯ จะเป็นอย่างไร

- 1. สูญเสียชีวิต -52
- 2. ปวดศีรษะ หน้ามืด อาเจียร
- 3. อาจทำให้เป็นโรคมะเร็งได้
- 4. ถูกทั้ง 1,2 และ 3

17. หลังจากการฉีดพ่นสารเคมีฯ ครั้งสุดท้ายแล้ว ท่านควรเว้นระยะไว้กี่วัน
จึงจะเก็บผลผลิตได้

- 1. 5 - 7 วัน -53
- 2. หลัง 7 วันไปแล้ว
- 3. เก็บเมื่อไรก็ได้

ตอนที่ 4 ทักษะเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ทัศนคติ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
	อย่างยิ่ง				อย่างยิ่ง	
1. การเผยแพร่ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีควรทำเฉพาะผู้สนใจจริง ๆ เท่านั้น						-54
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่จำเป็นต้องให้การแนะนำเรื่องการใช้สารเคมีฯ อย่างปลอดภัยแก่เกษตรกรอย่างใกล้ชิดและเป็นประจำก็ได้						-55

ตอนที่ 4 (ต่อ)

ทัศนคติ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3. การใช้สารเคมีตามฉลากอย่าง เคร่งครัดก็ไม่สามารถกำจัดศัตรูพืช ได้อย่างถูกต้อง					-56
4. การเลือกใช้สารเคมี ควรเลือกใช้ ชนิดที่มีฤทธิ์ตกค้างทนทาน					-57
5. การผสมสารเคมีควรทำการผสมที่ ที่ เกษตรกรสะดวก					-58
6. สารเคมีที่นำมาผสมกันหลายชนิด เข้าด้วยกัน สามารถกำจัดศัตรูพืช ได้หลายชนิดพร้อมกัน					-59
7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า คนที่ รับประทานส้มอาจได้รับอันตราย จากสารเคมีที่ท่านฉีดพ่น					-60

ตอนที่ 5 การใช้สารเคมีป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

1. เมื่อท่านจะใช้สารเคมีฯ ท่านปฏิบัติอย่างไร

- () 1. อ่านฉลากทุกครั้งก่อนการใช้สารเคมีทุกครั้ง -61
- () 2. นาน ๆ ถึงจะอ่านฉลากสารเคมีสักครั้งหนึ่ง
- () 3. ไม่เคยอ่านฉลากของสารเคมีก่อนใช้เลย เพราะใช้ตามที่เพื่อน เกษตรกรแนะนำ

2. ท่านมีวิธีการเลือกใช้สารเคมีอย่างไร

- () 1. ใช้ตามชนิดของศัตรูพืชที่ต้องการจะป้องกันหรือกำจัด -62
- () 2. ใช้ยาที่มีฤทธิ์รุนแรงกว่าที่จะปราบศัตรูพืชชนิดนั้น ๆ
- () 3. ใช้ยาชนิดเดียวไว้สำหรับกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด
- () 4. ใช้ยาหลายชนิดผสมกัน แล้วแต่จะมีอยู่ เพราะยากำจัดศัตรูพืชทุกชนิดมีฤทธิ์เหมือนกัน

3. ท่านใช้ยาในปริมาณเท่าไร

- () 1. ตามที่เคยปฏิบัติกันมา -63
- () 2. ใช้ตามที่ตนเอง เคยปฏิบัติแล้วได้ผล บางครั้งก็มาก บางครั้งก็น้อย
- () 3. ใช้ตามที่ฉลากระบุไว้ทุกครั้ง
- () 4. ใช้ยาให้มากกว่าที่ฉลากระบุไว้ เพื่อจะได้ไม่ต้องฉีดบ่อย ๆ

4. ท่านปฏิบัติอย่างไรในการผสมสารเคมีฯ

- () 1. ใช้มือเปล่าหยิบ และผสมสารเคมี -64
- () 2. ใช้วัสดุที่เตรียมไว้ตักและกวนสารเคมีผสมเท่านั้น
- () 3. ใช้วัสดุที่ถ่มมือก็หยิบได้ผสมสารเคมี
- () 4. ไม่นั่นเอง และแต่สถานการณ์

5. ท่านเลือกเวลาใด ในการฉีดสารเคมีฯ
- () 1. บ่าย 4 โมง - เย็น -65
- () 2. เที่ยง - บ่าย 3 โมง
- () 3. เช้า - เที่ยง
- () 4. ตามแต่จะมีเวลาว่าง
6. ในขณะที่ทำการฉีดพ่นสารเคมีฯ ท่านปฏิบัติตัวอย่างไร
- () 1. สวมเสื้อผ้ามิดชิด ใส่หน้ากาก และยีนเหนื่อลม -66
- () 2. สวมเสื้อผ้าให้มิดชิด เท่านั้นก็พอ
- () 3. ไม่สวมเสื้อผ้า เพราะอากาศร้อน
- () 4. ไม่แน่นอน บางครั้งก็สวม บางครั้งก็ไม่สวม
7. ในระหว่างการฉีดพ่นสารเคมีฯ ถ้าสารเคมีไปเปื้อนตัวท่าน ท่านปฏิบัติอย่างไร
- () 1. ไม่เป็นไร เพราะเคยถูกสารเคมีเสมอ ๆ -67
- () 2. เอาผ้าเช็ดออก
- () 3. รีบไปล้างด้วยสบู่หรือผงซักฟอก โดยทันที
- () 4. ฉีดพ่นยาให้เสร็จก่อนจึงค่อยไปล้างออก
8. เมื่อท่านฉีดพ่นสารเคมีเสร็จแล้ว ท่านปฏิบัติอย่างไรกับอุปกรณ์ในการฉีดพ่นสารเคมีนั้น
- () 1. นำไปเก็บไว้ที่ใต้ถุนบ้าน -68
- () 2. นำไปล้างให้สะอาดก่อนแล้วนำไปเก็บไว้ในที่เก็บ
- () 3. บางครั้งก็ล้าง บางครั้งก็ไม่ล้าง แล้วแต่สะดวก
9. ท่านปฏิบัติอย่างไรกับภาชนะที่ใส่สารเคมีฯ ที่ใช้หมดแล้ว
- () 1. นำไปฝังลงดิน -69
- () 2. โยนไปตามแม่น้ำลำคลอง
- () 3. นำไปล้างแล้วเก็บไว้ใช้ประโยชน์อย่างอื่นต่อ
- () 4. ขายคืนร้านขายยาปราบศัตรูพืช

10. หลังจากการฉีดพ่นสารเคมีเสร็จท่านปฏิบัติอย่างไร
- () 1. ตีมน้ำ หรือสูบบุหรี่ เพื่อพักเหนื่อยก่อน -70
 - () 2. รับประทานอาหาร
 - () 3. อาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด
 - () 4. ไม่นอน
11. ท่านปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อท่านได้รับพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
- () 1. ไปซื้อยาจากร้านขายยาในตลาด -71
 - () 2. พักผ่อนเฉย ๆ
 - () 3. ไปปรึกษาแพทย์
 - () 4. ไปปรึกษาเพื่อนบ้าน
12. ปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ท่านปฏิบัติอย่างไร
- () 1. มากกว่าฉลากระบุ -72
 - () 2. น้อยกว่าฉลากระบุ
 - () 3. เท่ากับที่ระบุในฉลาก
13. ท่านปฏิบัติอย่างไรในการเก็บสารเคมี
- () 1. เก็บไว้ในที่ ที่หยิบใช้ได้สะดวก -73
 - () 2. เก็บไว้ในครัว
 - () 3. เก็บไว้ในที่เฉพาะที่เก็บสารเคมี
 - () 4. เก็บไว้ที่สวนเลย
14. ท่านจะฉีดพ่นสารเคมีก็ต่อเมื่อ
- () 1. เมื่อเห็นแมลงระบาด -74
 - () 2. ติดตามปฏิทินการฉีดยากำหนด
 - () 3. ฉีด เมื่อเห็นเพื่อนบ้านฉีด
 - () 4. ฉีด เมื่อได้รับความเสียหายจากแมลงศัตรูพืช

15. ท่านปฏิบัติอย่างไรเมื่อขณะที่ท่านฉีดพ่นสารเคมีฯ แล้วหัวฉีด เกิดอุดตัน

- () 1. ใช้มือเปล่าจับหัวฉีด แล้วใช้ไม้เล็ก ๆ หรือลวดแทง
- () 2. ใช้มือเปล่าจับหัวฉีด เขย่าในน้ำ
- () 3. สวมถุงมือพลาสติกจับหัวฉีด แล้วใช้ไม้เล็ก ๆ หรือลวดแทง
- () 4. ใช้ปากเป่า หรือดูด หัวฉีด

-75

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ตารางผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 อัตราการเสียชีวิตเนื่องจากพิษของสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
ปี 2523-2524

ชนิดของสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	ผู้ป่วย		ผู้เสียชีวิต		อัตราการเสียชีวิต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ออร์กาโนฟอสเฟต	67	35.8	10	41.4	14.19
2. คาร์บาเมต	16	8.8	2	8.3	12.0
3. ออร์กาโนคลอรีน	5	2.7	-	-	0.0
4. ไนโตรินส์ และ ไพรีทรอยด์	2	1.1	-	-	0.0
5. สไตรยาฆ่าแมลงผสม	31	17.0	-	-	0.0
6. ยาปราบปลู	11	6.0	-	-	0.0
7. ยาปราบวัชพืช	28	15.0	12	50.0	42.8
8. สารเคมีอื่น ๆ	22	12.5	-	-	0.0
รวม	182	100	24	100	13.2

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา , 2526

ประวัติผู้เขียน

นางสาวนิถมล นันทน์จลา เกิดวันที่ 14 มกราคม 2506 ภูมิลำเนาอยู่ใน
 จังหวัดปทุมธานี จบการศึกษาศรีศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอก ภาษาอังกฤษ จากวิทยาลัยครู
 พระนคร บางเขน กรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2529 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตร
 ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาโทศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2530

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย